

ІНФОРМАЦІЯ

про медико-біологічне нововведення,
яке рекомендоване для впровадження

КПКВ, ШИФР, № ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ, НАЗВА НДР ТА ТЕРМІН ВИКОНАННЯ: 6561040 (фундаментальні наукові дослідження у сфері теоретичної та клінічної медицини), А.13.04, 0113U000263. “Дослідити патологоанатомічні ознаки фази прогресування туберкульозу легень на тлі його патоморфозу“, 2013.01 – 2015.12.

НАЗВА НОВОВВЕДЕННЯ: Критерії щодо інтраопераційного забору біоматеріалу для мікробіологічного дослідження при туберкульозах легень.

АНОТАЦІЯ.

В останні роки серед хворих на туберкульоз легень значну питому вагу складають хворі з туберкульозами легень, які згідно Протоколу надання медичної допомоги хворим на туберкульоз (Наказ МОЗ України від 04.09.2014 р. № 620) часто потребують хірургічного лікування. Наразі відомо, що результат мікробіологічного дослідження харкотиння від таких пацієнтів зазвичай негативний, а забір біоматеріалу випадковим чином під час операції забезпечує виявлення *M. tuberculosis* (МБТ) в незначному відсотку випадків. Зокрема, за нашими даними, загальний рівень виявлення МБТ (у харкотинні та біоматеріалі) в групі дослідження склав 44,0 %.

Суть нововведення полягає в тому, що на основі комплексу гістобактеріоскопічних досліджень були визначені ділянки легеневої тканини з найбільшою скупченістю типових (вірулентних) кислотостійких мікобактерій у видалених фрагментах легень з приводу туберкульозу, які рекомендуються до забору в стерильних умовах під час оперативних втручань для подальшого мікробіологічного дослідження. Застосування в хірургічній практиці зазначених критеріїв буде сприяти підвищенню частоти виявлення *M. tuberculosis* в операційному матеріалі з туберкульозами легень.

Критерії застосовують наступним чином. Під час оперативного втручання з приводу туберкульозу легень, коли в легеневій тканині макроскопічно визначено наявність туберкульозу, хірург має видалити в стерильних умовах шматочок капсули туберкульозу з поєднаною з нею некротизованою тканиною внутрішнього вмісту туберкульозу, шматочок капсули туберкульозу з поєднаною з нею візуально мало зміненою легеневою паренхімою та шматочок фокуса пневмонічно ущільненої тканини поза структурою

туберкульозами для подальшого мікробіологічного дослідження з метою виявлення в легеневій тканині мікобактерій туберкульозу.

Дотримання критеріїв, що пропонуються, не складне у виконанні, не потребує додаткових коштів на реактиви, при цьому критерії слугують об'єктивним підґрунтям щодо можливості підвищення частоти мікробіологічного виявлення мікобактерій туберкульозу в легеневій тканині.

Апробація запропонованого нововведення проведена у відділенні хірургічного лікування туберкульозу та НЗЛ ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України", у відділенні хірургічного лікування туберкульозу та НЗЛ, ускладнених гнійно-септичними інфекціями ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України".

ПОКАЗАННЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ: оперативні втручання з приводу туберкульозом легень, наявність макроскопічних ознак туберкульозу в операційному матеріалі.

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНОГО ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОВВЕДЕННЯ: хірургічний інструмент для забору біоматеріалу під час оперативного втручання, обладнання для мікробіологічного виявлення *M. tuberculosis*.

ПОСЛУГИ РОЗРОБНИКІВ ДЛЯ ОВОЛОДІННЯ НОВОВВЕДЕННЯМ: Ліскіна, І. В. Критерії щодо інтраопераційного забору біоматеріалу для мікробіологічного дослідження при туберкульозах легень [Текст] : інформаційний лист / Ліскіна І. В. [та ін.] ; ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України". – Київ, 2014. – 4 с. ; курси інформації та стажування; публікація в науковому виданні.

УСТАНОВА РОЗРОБНИК, АДРЕСА І РЕКВІЗИТИ: ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України", 03680, м. Київ, вул. М. Амосова, 10, тел. 275-04-02, факс (044) 275-21-18.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ТА ПО БАТЬКОВІ АВТОРІВ-РОЗРОБНИКІВ: Ліскіна І. В., Кузовкова С. Д., Загаба Л. М., Олексинська О. О.

КОНТАКТНИЙ ТЕЛЕФОН: (044) 275-55-11.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВПРОВАДЖЕННЯ: Ліскіна Ірина Валентинівна.

ВИСНОВОК ВЧЕНОЇ РАДИ ІНСТИТУТУ.

Нововведення є результатом виконання фундаментальної НДР. Актуальність визначення діагностично значущих ділянок легень для інтраопераційного забору біоматеріалу для мікробіологічного дослідження при туберкульозах легень зумовлена

тим, що результат мікробіологічного дослідження харкотиння від таких пацієнтів зазвичай негативний, а забір біоматеріалу випадковим чином під час операції забезпечує виявлення *M. tuberculosis* в незначному відсотку випадків.

Саме видалення при оперативному втручанні ділянок легень з найбільшою скупченістю типових (вірулентних) мікобактерій туберкульозу для подальшого мікробіологічного дослідження дозволить забезпечити підвищення частоти виявлення *M. tuberculosis* в тканинах легень при туберкульозах.

Нововведення може бути впроваджене шляхом проведення курсів інформації та стажування, публікацій у наукових виданнях.

Нововведення рекомендовано до застосування у медичних закладах фтизіо-пульмонологічного профілю, де наявні хірургічні підрозділи (відділення), лабораторії з бактеріологічної діагностики туберкульозу або бактеріологічні відділи клініко-діагностичних лабораторій.

ДАНА РОЗРОБКА ГРИФУ СЕКРЕТНОСТІ НЕ МАЄ.

Директор

ДУ "Національний інститут фтизіатрії

і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського

Національної академії медичних наук України",

академік НАМН України,

д-р мед. наук, професор

Ю. І. Фещенко

Керівник теми:

Завідувач лабораторії патоморфології,

д-р мед. наук

І. В. Ліскіна